

XLI OLIMPIADA FIZYCZNA ETAP WSTĘPNY

Zadanie teoretyczne

Rozwiąż dowolnie przez siebie wybrane dwa spośród podanych niżej zadań:

ZADANIE T1

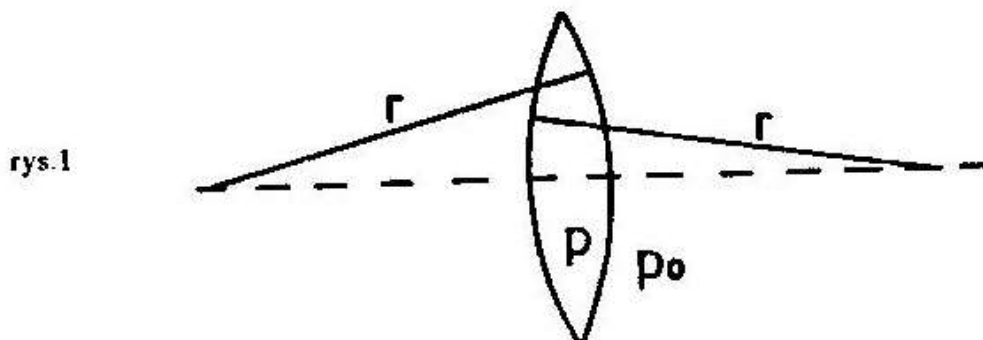
Nazwa zadania: „Protony i antyprotony”

A. Cząstki o masie równej masie protonu, ale o przeciwnym ładunku zwane są antyprotonami ($\bar{p}$). Swobodne antyprotony można otrzymywać podczas zderzeń protonów z protonami zgodnie z reakcją: $p + p \rightarrow p + p + p + \bar{p}$. Reakcję tę można zrealizować m.in. przez bombardowanie spoczywających, praktycznie swobodnych protonów, np. jąder wodoru zawartych w materiale tarczy wiązką wysokoenergetycznych protonów z akceleratora. Wykaż, że prędkość antyprotonu powstającego w rozważanej reakcji jest największa, gdy wszystkie powstałe cząstki poruszają się w tym samym kierunku co wiązka padająca, przy czym trzy protony biegną razem (spoczywają względem siebie), a antyproton biegnie osobno.

Nazwa zadania: „Soczewka wypełniona heliem”

B. Między dwie cienkie, elastyczne błony wtłoczono hel. Ciśnienie helu wewnątrz tak otrzymanej cienkiej soczewki wynosi $p = \frac{3}{2}p_0$ ($p_0 = 1 \text{ atm}$), podczas gdy temperatura jest taka sama jak temperatura otaczającego go powietrza i wynosi 27°C . Promienie krzywizny dwóch membran są identyczne i wynoszą $r = 20 \text{ m}$ (rys.1).

Wiedząc, że prędkość dźwięku w gazie wyraża się wzorem $v = \left[\frac{C_p}{C_v} \left(\frac{p}{\rho} \right) \right]^{1/2}$, gdzie C_p i C_v oznaczają odpowiednio molowe ciepło właściwe gazu pod stałym ciśnieniem i w stałej objętości, zaś p i ρ oznaczają ciśnienie i gęstość gazu, wyznacz ogniskową soczewki

dla fal dźwiękowych znając prędkość dźwięku w powietrzu o temperaturze 0°C równą $c = 331,3 \text{ m/s}$. Przyjmij, że hel i powietrze są gazami doskonałymi.

Nazwa zadania: „Sprężyna na szprycze”

C. Na szprycę o długości $2R$ nawleczono sprężynę o współczynniku sprężystości, której końce po rozciągnięciu przymocowano do końców szprycy. W odległości $\frac{1}{2}R$ od środka szprycy przymocowano do napiętej sprężyny punktową masę m . Następnie układ wprowadzono w ruch, tak że obraca się on ze stałą częstością kątową ω_0 wokół ustalonej, prostopadłej do szprycy i przechodzącej przez jej środek osi. Jaka relacja powinna zachodzić między ω_0 , k i m , aby masa m mogła wykonywać drgania względem szprycy, o amplitudzie $\frac{1}{2}R$, nie osiągając przy tym końców szprycy? Podaj wzór na częstość tych drgań? **UWAGA!** Przyjmij, że masa i długość nienapiętej sprężyny oraz siły tarcia są zanedbywalnie małe.

Źródło:
Zadanie pochodzi z „Druk OF”

Komitet Okręgowy Olimpiady Fizycznej w Szczecinie
www.of.szc.pl